

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

ΚΡΙΤΙΚΗ

I. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΑΙ ΚΡΙΤΙΚΗ ΕΝΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ

I.1. Η ταυτότητα ενός βιβλίου

I.1.1. Ερωτήσεις σύντομης απάντησης

I.1.1.1. Καθώς φωτοτυπούσατε κείμενα από διάφορες πηγές, για να εκπονήσετε μια σχολική εργασία σχετική με τη θέση της γυναίκας άλλοτε και σήμερα, κρατήσατε βιαστικά ορισμένα από τα στοιχεία που χρειάζονται για μια σωστή παραπομπή. Ξανακοιτάτε, λοιπόν, τις φωτοτυπίες σας, για να εντοπίσετε τα στοιχεία που λείπουν σε καθεμιά παραπομπή και να τα συμπληρώσετε. Να ονομάσετε τα στοιχεία που λείπουν σε καθεμιά από τις ακόλουθες παραπομπές.

- α) Δουμάνη, *Η ελληνίδα μητέρα άλλοτε και τώρα*, εκδ. Κέδρος, 1989.
- β) Evelyn Reed, *Προβλήματα της πάλης για την απελευθέρωση της γυναίκας*, Εκδόσεις Πύλη, Αθήνα.
- γ) *Η θέση της γυναίκας στην κοινωνία*, τόμος 19, σελίδες 297-305.
- δ) Κ. Ξηραδάκη, *Το φεμινιστικό κίνημα στην Ελλάδα*, εκδ. Γλάρος, Αθήνα 1998.
- ε) Simon de Beauvoir, *Το δεύτερο φύλο*, μεταφρ. Κυριάκου Σιμόπουλου, Αθήνα 1979.
- στ) Κέντρο Μαρξιστικών Ερευνών και Μελετών της Γαλλίας, *Το γυναικείο πρόβλημα*, Αθήνα 1980.

I.1.1.2. Θέλετε να ελέγξετε την ορθότητα με την οποία γίνονται οι παραπομπές στις πηγές που χρησιμοποιούνται στο σχολικό σας εγχειρίδιο της Ιστορίας Γενικής Παιδείας. Γι' αυτό παρατηρείτε συστηματικά την παραπομπή που υπάρχει στο τέλος κάθε παρατιθέμενης σε μπλε πλαίσιο πηγής σε όποιο κεφάλαιο επιθυμείτε. Ενδεικτικά μπορείτε να ελέγξετε την πληρότητα των παραπομπών στο Γ' κεφάλαιο του βιβλίου σας ("Η αφύπνιση της ελληνικής εθνικής συνείδησης, σσ. 55-80).

- α) Να γράψετε τις παραπομπές των πηγών που χρησιμοποιήθηκαν στο τρίτο κεφάλαιο του βιβλίου σας.
- β) Να εντοπίσετε τις τυχόν ελλείψεις που υπάρχουν στις παραπομπές αυτές και να τις δικαιολογήσετε με βάση την κατάσταση επικοινωνίας για την οποία χρησιμοποιήθηκαν.

I.1.2. Ερωτήσεις αντικειμενικού τύπου

I.1.2.1. Μια φίλη σας, μαθήτρια της Α΄ Λυκείου, έχει αναλάβει μια συνθετική εργασία με θέμα τη μόλυνση του περιβάλλοντος και την προστασία του και έχει συγκεντρώσει αρκετό υλικό από διάφορες πηγές. Δεν είναι σίγουρη όμως για τον τρόπο με τον οποίο θα κάνει τις παραπομπές στο κείμενό της και θα γράψει τη βιβλιογραφία της, γι' αυτό ζητά τη συνδρομή σας. Να τη βοηθήσετε να παρουσιάσει σωστά τις ακόλουθες από τις πηγές που χρησιμοποίησε.

- α) Stephen Groat, Εκδόσεις Επιλογή, Θεσσαλονίκη 1982, *Η οικολογία για αρχάριους (εικονογραφημένη)*, μτφρ. Μαρίας Γραικού- Γιάννη Αβραμίδη.
- β) Enzensberger- Gorz- Marcovic, μτφρ. Γιώργου Βαμβαλή, Αθήνα 1975, Εκδόσεις Επίκουρος, *Περιβάλλον και ποιότητα ζωής*.
- γ) Εφημερίδα "Το Βήμα", 18. 7. 1993, "Οικολογικά Οράματα. Η στιγμή της Ελευθερίας ήταν χθες", Κ. Τσουκαλά.
- δ) Νίκου Μάργαρη, *Οικολογικά*, Αθήνα 1983, εκδόσεις Κάκτος.
- ε) Β. Κιόρτσης, *Εγκυκλοπαίδεια Πάπυρος- Λαρούς -Μπριτάνικα*, τόμος 46, σελίδα 285, εκδόσεις Πάπυρος, Αθήνα 1991, Οικολογία.

I.1.2.2. Σε μια συνθετική εργασία σας για τον Κ. Καβάφη, χρησιμοποιήσατε πληροφορίες από τα ακόλουθα βιβλία, τα στοιχεία των οποίων κρατήσατε βιαστικά. Τώρα που καθαρογράφετε το κείμενό σας και διαμορφώνετε τις υποσημειώσεις σας, παραπέμπετε σε αυτά, τοποθετώντας τα στοιχεία τους στη σωστή σειρά.

α) σσ. 331-333
Ο Καβάφης όπως τον γνώρισα
Μάρτης- Απρίλης 83
Τεύχος 23
Μαρία Αλκαίου
Περιοδικό "Η Λέξη"
Αθήνα	β) 1978
Στρατής Τσίρκας
Τετάρτη έκδοση
σσ. 223-231
Εκδ. Κέδρος
Ο Καβάφης και η εποχή του
Αθήνα
γ) Αθήνα
σσ. 194-201
Τόμος Γ
1990
Εκδ. Σοκόλη
Επιμέλεια Κ. Στεργιόπουλου
Ανθολογία Γραμματολογία	δ) Παλαμάς- Καβάφης-Σικελιανός
Αθήνα
Γ εκδ. συμπληρωμένη
σ. 119
Ε. Π. Παπανούτσος
Εκδ. Ίκαρος
1971

I.2. Βιβλιοπαρουσίαση

I.2.1. Ερωτήσεις ελεύθερης ανάπτυξης

I.2.1.1. Συζητώντας με κάποιον/α φίλο/η σας που έχει πρόσφατα αποφοιτήσει από το Λύκειο για τα χρησιμοποιούμενα τώρα στο Ενιαίο Λύκειο καινούρια σχολικά εγχειρίδια, του / της παρουσιάζετε ένα απ' αυτά. Φροντίστε η βιβλιοπαρουσίασή σας να περιέχει όλες τις αναγκαίες πληροφορίες για τους συγγραφείς, τα περιεχόμενα, τη δομή του βιβλίου κλπ, ώστε ο / η φίλος / φίλη σας να σχηματίσει μια ολοκληρωμένη εικόνα για το συγκεκριμένο σχολικό εγχειρίδιο. Αν ήδη έχετε σχηματίσει κάποια γνώμη γι' αυτό, μπορείτε να προσθέσετε στη βιβλιοπαρουσίαση τα θετικά ή αρνητικά σχόλιά σας. (Προσχεδιασμένος προφορικός λόγος)

I.2.1.2. Κατά την εκπόνηση μιας συνθετικής -δημιουργικής εργασίας ο καθηγητής σας σας πρότεινε μετά την παράθεση της βιβλιογραφίας να παρουσιάσετε συνοπτικά τα δύο ή τρία από τα βιβλία που χρησιμοποιήσατε και τα βρήκατε ενδιαφέροντα και όχι απλά χρήσιμα, λόγω της σχετικότητάς τους με το αντικείμενο της εργασίας σας.

Να εκπονήσετε τις σχετικές βιβλιοπαρουσιάσεις, ακολουθώντας το συνηθέστερο και λειτουργικότερο διάγραμμα μιας βιβλιοπαρουσίασης. Η κάθε βιβλιοπαρουσίαση δεν πρέπει να υπερβαίνει τις τέσσερις παραγράφους. Σ' αυτές συμπεριλαμβάνονται οι αναφορές στην "ταυτότητα" του βιβλίου και στον συγγραφέα ή τους συγγραφείς του.

I.2.2. Ερωτήσεις σύντομης απάντησης

I.2.2.1. Έχετε αναλάβει μian ομαδική εργασία για τα βυζαντινά ψηφιδωτά και προσπαθώντας να βρείτε το κατάλληλο υλικό για την εργασίας σας, ανάμεσα στα άλλα βιβλία ανακαλύπτετε και τον τόμο της Νανώς Χατζηδάκη, *Βυζαντινά Ψηφιδωτά*. Αρχίζετε να τον ξεφυλλίζετε και διαβάζετε στο οπισθόφυλλο του βιβλίου.

Μια αντιπροσωπευτική επιλογή ψηφιδωτών έργων από εικοσιπέντε ονομαστά μνημεία παρουσιάζονται στον τόμο των Βυζαντινών Ψηφιδωτών από την καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων Νανώ Χατζηδάκη, τα οποία καλύπτουν ιστορικά και τεχνοτροπικά την εξέλιξη της τέχνης του ψηφιδωτού από τον 5^ο έως και τον 14^ο αιώνα, εξέλιξη που καταγράφεται και αναλύεται με πληρότητα από τη συγγραφέα στο πρώτο μέρος του τόμου.

Ο μοναδικός εικαστικός χαρακτήρας και η ιδιαίτερη καλλιτεχνική σημασία κάθε ψηφιδωτού συνόλου που εμπεριέχεται, σε ολοσέλιδη συνήθως εικόνα στο δεύτερο μέρος αυτού του τόμου, αναδεικνύεται και προβάλλεται επάξια στο τρίτο μέρος του βιβλίου, με τη διεξοδική και πλήρη διαπραγμάτευση της τεχνοτροπικής και αισθητικής φυσιογνωμίας των ψηφιδωτών που το απαρτίζουν, καθώς και με την ευσύνοπτη αναφορά στο μνημείο που αυτά κοσμούν.

*(Απόσπασμα, ελάχιστα διασκευασμένο, από τη βιβλιοπαρουσίαση στο οπισθόφυλλο του τόμου της Νανώς Χατζηδάκη, *Ελληνική τέχνη. Βυζαντινά Ψηφιδωτά*, Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα 1994)*

- α) Ποια σημεία της παρουσίασης αυτού του βιβλίου στο οπισθόφυλλό του σας έπεισαν ότι αυτό είναι σημαντικό για τη σχολική σας εργασία;
- β) Ξεφυλλίζοντας το βιβλίο ανακαλύπτετε ότι σας είναι χρήσιμο για το περιεχόμενό του αλλά ότι συγχρόνως είναι ιδιαίτερα ελκυστικό βιβλίο, λόγω της καταπληκτικής του εικονογράφησης, της ποιότητας της εκτύπωσης και της γοητευτικής και κατανοητής γλωσσικής ποικιλίας που χρησιμοποιεί στην πραγμάτευση των θεμάτων. Έτσι σημειώνοντας τα βασικά στοιχεία της “ταυτότητάς” του και τον πίνακα των περιεχομένων του, αναλαμβάνετε να το παρουσιάσετε στην ομάδα σας, με στόχο να την πείσετε να αγοράσει το βιβλίο.

Να συνθέσετε τη βιβλιοπαρουσίαση, αξιοποιώντας και τις ακόλουθες πληροφορίες:

Νανώ Χατζηδάκη, *Ελληνική Τέχνη. Βυζαντινά Ψηφιδωτά*, εκδ. Εκδοτικής Αθηνών, Αθήνα 1994.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος του εκδότη

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η καταγωγή, η χρήση και η ακτινοβολία του ψηφιδωτού

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

Βυζαντινά ψηφιδωτά από την ίδρυση έως την άλωση της Κωνσταντινούπολης

Ψηφιδωτά 4^{ου}-7^{ου} αιώνα

Ψηφιδωτά 8^{ου}-12^{ου} αιώνα

Ψηφιδωτά 11^{ου}-13^{ου} αιώνα στην περιφέρεια

Ψηφιδωτά 13^{ου}-14^{ου} αιώνα

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Εικόνες

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

Περιγραφή και σχολιασμός των εικόνων

Βιβλιογραφία

Ευρετήριο ονομάτων και εικόνων

Προέλευση διαφανειών

(Ο πίνακας περιεχομένων του τόμου είναι ελαφρά διασκευασμένος για τις ανάγκες της άσκησης.)

I.2.2.2. Η ακόλουθη βιβλιοπαρουσίαση αναγράφεται στο οπισθόφυλλο του δίτομου έργου του C. M. Bowra *Αρχαία Ελληνική Λυρική Ποίηση*. Αφού τη διαβάσετε προσεκτικά:

- α) να εντοπίσετε τα καθαρά πληροφοριακά στοιχεία κάθε παραγράφου της και με βάση αυτά να γράψετε τον πλαγιότιτλο της παραγράφου, στον πίνακα που δίδεται μετά το κείμενο.
- β) Να διακρίνετε τις παρεχόμενες πληροφορίες σε εκείνες που είναι απολύτως απαραίτητες για να δοθεί η “ταντότητα” του βιβλίου και σε εκείνες που παρέχονται για να προσελκύσουν το ενδιαφέρον του αναγνώστη και να του δημιουργήσουν την επιθυμία να διαβάσει ολόκληρο το βιβλίο.

- γ) Να εντοπίσετε τις λέξεις ή τις φράσεις με τις οποίες ο συντάκτης της βιβλιοπαρουσίασης δεν δίνει απλώς πληροφορίες, αλλά σχολιάζει ακροθιγώς το συγκεκριμένο βιβλίο, και να τις γράψετε στην οικεία στήλη του ίδιου πίνακα. Με ποιους κυρίως τρόπους (ρήματα, επίθετα, ουσιαστικά κλπ) εκφράζονται τα σχόλια στη συγκεκριμένη βιβλιοπαρουσίαση;
- δ) Να αναφέρετε τις κατηγορίες εκείνες των πληροφοριών που σας είναι απαραίτητες για να κάνετε την παρουσίαση του συγκεκριμένου βιβλίου σε ένα σχολικό περιοδικό ή εφημερίδα αλλά λείπουν από το ακόλουθο κείμενο. Να εξηγήσετε την απουσία των πληροφοριών από αυτό το κείμενο, λαμβάνοντας υπόψη το είδος του, το σκοπό του και το χώρο (είδος και σημείο του εντύπου) όπου δημοσιεύεται.

Στο βιβλίο αυτό ο C. M. Bowra ασχολείται με το έργο των κυριότερων εκπροσώπων της αρχαίας ελληνικής λυρικής ποίησης του 7^{ου} και του 6^{ου} αιώνα και στο τελευταίο κεφάλαιο με τα προσιμότερα σωζόμενα αττικά συμποτικά τραγούδια.

Η “Αρχαία Ελληνική Λυρική Ποίηση” αποτελεί έργο κλασικό για το είδος των προβλημάτων που θέτει και για τη μεθοδολογία που εφαρμόζει ο συγγραφέας του- απ’ όπου προκύπτει και η “παιδευτική” του αξία. Το λιτό ύφος προβάλλει την ευφάνταστη συνδυαστική φιλολογική επεξεργασία των παραγμένων κειμένων των ποιητών που παρουσιάζονται: για τον καθένα συνεξετάζεται η παραγωγική δραστηριότητα και το ευρύτερο ιστορικό της πλαίσιο, ο ιδεολογικός χώρος και η ποιητική τεχνική. Το σύνολο διαβάζεται όχι μόνο ως “συνεχές υπόμνημα” στο έργο των ποιητών αυτών, αλλά και ως κείμενο αυθυπόστατο, με δική του ενότητα. Έτσι η συνθετική αυτή μελέτη, μολονότι απευθύνεται κυρίως στο φιλόλογο, στο φοιτητή και στο λόγιο, αποδείχεται χρήσιμη και για ένα ευρύτερο κοινό που ενδιαφέρεται για το μοναδικό αυτό κεφάλαιο της ιστορίας της λογοτεχνίας μας. Εξάλλου χάρη στα άφθονα ποιητικά αποσπάσματα που παρατίθενται εδώ μεταφρασμένα, το έργο προσφέρεται και για αναγνώστες με στοιχειώδεις μόνο γνώσεις της αρχαίας ελληνικής γλώσσας.

Ο συγγραφέας του (1898 - 1971) υπήρξε διακεκριμένος άγγλος ελληνιστής που δίδαξε στην Οξφόρδη αρχαία και νεότερη (επική και λυρική) ποίηση. Η πλούσια συγγραφική του παραγωγή καλύπτει ένα ευρύτερο φάσμα θεμάτων: από τον Όμηρο ως τον Βιργίλιο και από τα τραγούδια της Κεντρικής Αφρικής ως τη σύγχρονη ρωσική ποίηση.

(M. Bowra, *Αρχαία Ελληνική Λυρική Ποίηση*, τόμοι Α’ και Β’, μετάφραση Ι. Ν. Καζάζης, εκδ.

Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, Αθήνα 1982. Η βιβλιοπαρουσίαση, ελαφρά διασκευασμένη, προέρχεται από το οπισθόφυλλο του βιβλίου.)

	ΠΛΑΓΙΟΤΙΤΛΟΙ ΠΑΡΑΓΡΑΦΩΝ	ΣΧΟΛΙΑ ΠΑΡΑΓΡΑΦΩΝ
1		
2		
3		

I.2.2.3. Να διαβάσετε τις ακόλουθες βιβλιοπαρουσιάσεις που υπάρχουν στα οπισθόφυλλα λογοτεχνικών έργων και να τις συγκρίνετε ως προς τον τρόπο που χρησιμοποιούν για να προσελκύσουν το ενδιαφέρον του αναγνώστη, σημειώνοντας τις παρατηρήσεις σας στον πίνακα που δίδεται μετά απ' αυτές.

Να επικεντρώσετε σε κάθε κείμενο την προσοχή σας στα εξής ειδικότερα θέματα:

- α) Είδος πληροφοριών που παρέχει: πληροφορίες για τον συγγραφέα, το έργο του γενικά, το συγκεκριμένο έργο.
- β) Πληροφορίες για το συγκεκριμένο έργο: είδος λογοτεχνικού έργου, το “μήνυμά” του, ήρωες, τόπος, χρόνος, πλοκή/ σύνθεση, κρίσεις για το συγκεκριμένο έργο.
- γ) Ύφος βιβλιοπαρουσίασης: λογοτεχνικό, τυπικό και επίσημο, οικείο και καθημερινό, μεικτό.
- δ) Με βάση τις ανωτέρω παρατηρήσεις σας να εκθέσετε σε μια παράγραφο τα συμπεράσματά σας για τους τρόπους με τους οποίους επιδιώκεται σε μια βιβλιοπαρουσίαση λογοτεχνικού έργου η προσέλκυση του αναγνωστικού κοινού.

A. Ο Γκαμπριέλ Γκαρσία Μαρκές γεννήθηκε σ' ένα μικρό χωριό, την Αρακατάκα, στα βόρεια παράλια της Κολομβίας, στα 1927. Σπούδασε νομικά στο πανεπιστήμιο της Μποκοτά και αργότερα διέκοψε τις σπουδές του για να δημοσιογραφήσει και να γράψει ταξιδεύοντας τα συναρπαστικά "παραμύθια".

Οι αναμνήσεις από τα παιδικά του χρόνια κοντά στους παππούδες του αποτέλεσαν το πρώτο υλικό για τα *Εκατό Χρόνια Μοναξιά*. Με κέντρο το φανταστικό χωριό Μακόντο και την οικογένεια του Μπουενδιά διηγείται σ' αυτά ρεαλιστικά το χρονικό της ζωής στην Κολομβία στις αρχές του εικοστού αιώνα. Βασικό θέμα των βιβλίων του είναι η μοναξιά- και ιδιαίτερα η μοναξιά της εξουσίας- όπως το Φθινόπωρο του Πατριάρχη, ένα από τα αριστουργήματά του.

Συγγραφέας πολυγραφοτάτος και πολιτικοποιημένος, εξακολουθεί να κρατάει μια εβδομαδιαία στήλη σε ισπανόφωνες εφημερίδες. Τα τελευταία χρόνια ήταν εγκατεστημένος στο Μεξικό. Το 1982 η Σουηδική Ακαδημία του απένειμε το Βραβείο Νόμπελ Λογοτεχνίας για το έργο του.

(Γκαμπριέλ Γκαρσία Μαρκές, *Εκατό χρόνια μοναξιά*, εκδόσεις Νέα Σύνορα - Α. Λιβάνη, Αθήνα 1983, οπισθόφυλλο)

B. Οι αρχαίοι Αιγύπτιοι, όταν μιλούσαν για τη θάλασσα, έλεγαν: η μεγάλη πράσινη. Οι αρχαίοι Αιγύπτιοι έπλεαν το Νείλο αλλά φοβήθηκαν την ανοιχτή πράσινη πελαγίσια θάλασσα. Δεν τόλμησαν. Δεν έγιναν ποτέ θαλασσοπόροι. Έβαλαν τους Κρήτες να τους κάνουν το εμπόριο και τη ναυτιλία.

Η μεγάλη πράσινη είναι η πρόκληση που δεν αποδεχθήκαμε ποτέ. Όλες οι τολμηρές ιδέες που δεν πραγματοποιήσαμε. Όλα τα ιδεώδη ταξίδια που δεν κάναμε. Όλοι οι έρωτες που ονειρευτήκαμε. Η μεγάλη πράσινη είναι η ελπίδα ότι κάποτε θα τολμήσουμε.

(Οπισθόφυλλο από το βιβλίο της Ευγενίας Φακίνου *Η μεγάλη πράσινη*, Μυθιστόρημα, εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα 1988)

Γ. Τι είναι ΤΟ ΑΡΩΜΑ; Ένα τρομακτικό παραμύθι;

Ένα φιλοσοφικό θρίλερ; Μια ερωτική φαντασία;

Για τον Ζαν-Μπατίστ Γκρενούιγ, τον σκοτεινό ήρωα, μαθαίνουμε μόνο πως γεννήθηκε στις 17 Ιουλίου 1738 στο Παρίσι, ανάμεσα στα σκουπίδια της αγοράς με δύο ιδιαίτερα χαρακτηριστικά. Αυτός που τρομάζει τους πάντες με την παντελή έλλειψη κάθε μυρωδιάς έχει την πιο ευαίσθητη μύτη του κόσμου. Καταγράφει στην ατελείωτη τράπεζα της μνήμης του όλες τις μυρωδιές που συναντά στο δρόμο του, και όχι μόνο αυτό, αλλά μπορεί να ανακαλέσει κάθε

στιγμή εκείνη που θα διαλέξει. Η μακριά πορεία του στο βασίλειο των οσμών θα τον οδηγήσει από το εργαστήριο του αρωματοποιού στη θέση του ημίθεου που παρασύρει τα πλήθη με μοναδικό όπλο το ύψιστο και συγκλονιστικότερο άρωμα που υπάρχει. Αυτό της ανθρώπινης ύπαρξης.

(Πάτρικ Ζισκίντ, *Το άρωμα*, εκδόσεις Ψυχογίος, Αθήνα 1990, οπισθόφυλλο)

Δ. “... ένα μνημειώδες χρονικό, όπου σφύζουν οι ηρωισμοί της φυλής μας και η παναιωνιά μας τραγικότητα.”

Θράσος Καστανάκης

“... Ζωντανεύει τύπους, κόσμους, εποχές ... αληθινή αποκάλυψη...”

Έλλη Αλεξίου

“... Χαιρόμαστε έναν συγγραφέα που δεν κάνει φιλολογία, αλλά ζωή- γιατί η τέχνη είναι ζωή, γι’ αυτό άλλωστε και μένει και υπάρχει ύστερα από μας...”

... Τα γεγονότα σου δίνονται ζεστά, παραστατικά με όλο το βάρος της πικρής τους πραγματικότητας ... με τις ψυχώσεις του ατομικού και ομαδικού ανθρώπινου δράματος.

Οι ήρωές της ένας κόσμος ολόκληρος με τα δικά του χαρακτηριστικά.

... Εκείνα τα δευτερότερα πρόσωπα με τα πρωτεύοντα δράματά τους. Ο καθένας αντιπροσωπεύει κι έναν κόσμο κι όλοι μαζί την ανθρώπινη μάζα... Και πόσο κοντινοί μας ...”

Νικηφόρος Βρεττάκος (“Ανεξάρτητος Τύπος”, 6.5.59)

(Διδώ Σωτηρίου, *Οι νεκροί περιμένουν*, εκδόσεις Κέδρος, Αθήνα 1988, μερικές από τις κριτικές του οπισθόφυλλου)

	ΕΙΔΟΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ	ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΡΓΟ	ΥΦΟΣ
ΚΕΙΜΕΝΟ 1 ^ο			
ΚΕΙΜΕΝΟ 2 ^ο			
ΚΕΙΜΕΝΟ 3 ^ο			
ΚΕΙΜΕΝΟ 4 ^ο			

I.2.3. Ερωτήσεις αντικειμενικού τύπου

I.2.3.1. Τα ακόλουθα αποσπάσματα προέρχονται από βιβλιοπαρουσιάσεις σε οπισθόφυλλα διαφόρων βιβλίων. Αφού τις διαβάσετε προσεκτικά, να προσδιορίσετε το είδος του βιβλίου το οποίο παρουσιάζουν, αντιστοιχίζοντας τα δεδομένα της στήλης Α με εκείνα της στήλης Β. (Δύο στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.)

A. ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ	B. ΕΙΔΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ
1) <i>Ο συγγραφέας συνέθεσε με το Χρονικό μια ανεπανάληπτη τοιχογραφία της Φλωρεντίας των πρώτων χρόνων του φασισμού.</i>	α. ιστορική μελέτη
2) <i>Το βιβλίο περιέχει 62, αδημοσίευτα σε βιβλία, κείμενα του Γιώργου Ιωάννου, τα οποία αποτυπώνουν τις σκέψεις του για διάφορους συγγραφείς και έργα τους, για το γράψιμο και το διάβασμα, για τον λαϊκό μας πολιτισμό και την παράδοση.</i>	β. συλλογή δοκιμίων
3) <i>Στις τέσσερις μελέτες του βιβλίου αυτού προσδιορίζονται τέσσερις όψεις από το έργο του Θουκυδίδη και φωτίζεται η εσωτερική πορεία της μεθόδου του και τα στάδια της εξέλιξής της.</i>	γ. μυθιστόρημα
4) <i>Οι πλούσιες και τεκμηριωμένες πληροφορίες που αφορούν στο κάθε έργο της νεότερης ελληνικής λογοτεχνίας και στον συγγραφέα του, ανταποκρίνονται στις πιο πρόσφατες επιδιώξεις της φιλολογικής επιστήμης και θεμελιώνονται στα αιτήματα των κριτικών θεωριών που ωρίμασαν μετά τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο.</i>	δ. ερμηνευτική / φιλολογική μελέτη
5) <i>Ένα βιβλίο που πρέπει να διαβάσουμε όλοι οι Έλληνες, όποια κι αν είναι η άποψή μας για τον “επικίνδυνο γείτονα”, γιατί μας παρουσιάζει με όλη την αναγκαία επιστημονική νηφαλιότητα, χωρίς “αγάπες” για τους μεν και “μίση” για τους άλλους, πολλά από τα όσα εξηγούν την Τουρκία, το πρόβλημα της ταυτότητάς της και τις σχέσεις της με τον έξω κόσμο.</i>	ε. γραμματολογία στ. συλλογή άρθρων ζ. απομνημονεύματα

Αντιστοίχιση

(Το 1^ο απόσπασμα παρουσιάζει το μυθιστόρημα του Βάσκο Πρατολίνι, *Χρονικό των φτωχών εραστών* εκδ. Θεμέλιο, Αθήνα 1985. Το 2^ο το βιβλίο του Γιώργου Ιωάννου, *Εφήβων και μη. Διάφορα κείμενα*, εκδ. Κέδρος, Αθήνα 1982. Το 3^ο το έργο της Jacqueline de Romilly, *Ιστορία και λόγος του Θουκυδίδη*, εκδ. Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, Αθήνα 1988. Το 4^ο από το βιβλίο του Mario Vitti, *Ιστορία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας*, εκδόσεις Οδυσσέας, Αθήνα 1978. Το 5^ο το βιβλίο του Paul Dumont, *Κεμάλ, ο δημιουργός της νέας Τουρκίας*, μετάφραση Γρηγόριος Κασσεσιάν, έκδ. Κούριερ Εκδοτική, 1998. Τα τέσσερα πρώτα αποσπάσματα προέρχονται από τα οπισθόφυλλα των αντίστοιχων βιβλίων και είναι κατά το μάλλον ή ήττον διασκευασμένα, ενώ το 5^ο είναι απόσπασμα από τη βιβλιοκριτική του αντίστοιχου βιβλίου η οποία δημοσιεύτηκε στον τύπο.)

I.2.3.2. Τα ακόλουθα αποσπάσματα προέρχονται από βιβλιοπαρουσιάσεις διαφόρων βιβλίων. Ναμαντέψετε το βιβλίο στο οποίο ανήκουν, επιλέγοντας από τις τέσσερις εναλλακτικές λύσεις που δίδονται, εκείνη που θεωρείτε σωστή. Να δηλώσετε την επιλογή σας, σημειώνοντας Χ στο αντίστοιχο πλαίσιο.

i) Μέσα από 120 εικόνες παρουσιάζονται η αρχιτεκτονική της νήσου, τα αρχαιολογικά της μνημεία, η λαογραφία και η εντελώς ιδιαίτερη μορφή του τοπίου.

α) λεύκωμα	☐	γ) διαφημιστικό φυλλάδιο	☐
β) τουριστικός οδηγός	☐	δ) οδηγός αρχαιολογικών χώρων	☐

ii) Περιλαμβάνει 10.000 λήμματα σχετικά με ομόλογα, μετοχές, εμπορικά έγγραφα, αζίζες, *repos*.

α) κοινωνικό πολιτικό λεξικό	☐	γ) χρηματοοικονομικό λεξικό	☐
β) χρηματοοικονομική μελέτη	☐	δ) χρηματοοικονομικό σύγγραμμα	☐

iii) Ο συγγραφέας έχει την πρόθεση να “συστήσει” τον Τσε Γκεβέρα στους νέους επαναστάτες που δεν πρόλαβαν να τον δουν να μάχεται.

α) βιογραφία	☐	γ) μυθιστόρημα	☐
β) βιογραφικό σημείωμα	☐	δ) απομνημονεύματα	☐

iv) Από την καλλιτεχνική της ζωή η τραγουδίστρια δεν εξομολογείται παρά τα συνήθη των συναντήσεων, των περιοδειών, των θεατρικών αιθουσών, των ελαττωματικών πιάνων, των δρόμων της νύχτας, των συναισθημάτων, των απογοητεύσεων.

α) βιογραφία	☐	γ) μυθιστορηματική βιογραφία	☐
β) αυτοβιογραφία	☐	δ) αυτοβιογραφικό σημείωμα.	☐

ιδιαίτερα παλικαράς. Ένας συνηθισμένος λαϊκός άνθρωπος.

Το έργο είναι μια σε πρώτο πρόσωπο αφήγηση, χωρίς όμως να αποτελεί αυτοβιογραφία. Στηρίζεται γερά στην επιμέρους εμπειρία του χώρου, των ανθρώπων και της εποχής, που είχε ο ίδιος ο Στρατής Δούκας. Δεν άκουσε απλώς μια συναρπαστική υπόθεση και κάθισε κατόπι και τη συνέθεσε, μα καταπιάστηκε με μια ιστορία, που ήταν ικανός να εκτιμήσει το βάρος της, να δει την πλαστικότητα της και να προχωρήσει μέσα της σταθερά. Τα δοσμένα θέματα, όταν είναι ξένα προς τη ζωή και την εμπειρία του συγγραφέα, ποτέ δεν αποδίδουν. Το γνήσιο θέμα δεν αρχίζει από την αγωνιώδη συλλογή επιμέρους στοιχείων, αλλά από την πλούσια εμπειρία πραγμάτων ή καταστάσεων.

Από τις πρώτες αράδες αρχίζεις ν' ακούς ανεπαίσθητα τα μικρασιατικά ελληνικά. Όχι ιδιωματικά στο λεξιλόγιο, αλλά στη σύνταξη κάπως. Το ρήμα, στους διαλόγους ιδίως, βρίσκεται συχνά στο τέλος της φράσης. Πού και πού πέφτει καμιά τούρκικη λέξη, αλλά τόσο δικαιολογημένη, ώστε είναι άμεσα καταληπτή.

Όταν το 1929 πρωτοβγήκε ο "Αιχμάλωτος" χαιρετίστηκε με ενθουσιασμό από πολλούς εκλεκτούς πνευματικούς ανθρώπους. Αργότερα, η γενιά του '30, και μάλιστα ο πυρήνας της, αγνόησε ή και παραμέρισε τον Στρατή Δούκα και το έργο του. Όμως ο "Αιχμάλωτος", το σύντομο αυτό αφήγημα, αποδείχτηκε παρ' όλ' αυτά ιδιαίτερα ανθεκτικό και γόνιμο για τη νεότερη πεζογραφία μας.

(Γιώργου Ιωάννου, Εφήβων και μη. Διάφορα κείμενα, εκδόσεις Κέδρος, Αθήνα 1982, σελ. 223-226, αποσπάσματα)

	ΘΕΜΑΤΑ	ΣΧΟΛΙΑ	ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΣΧΟΛΙΩΝ
ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 1η			
ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 2η			
ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 3η			
ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 4η			
ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 5η			

1.3.α.2. Ερώτηση συνδυασμού αντικειμενικού τύπου και σύντομης απάντησης

Να δηλώσετε τη θέση που είχαν τα ακόλουθα αποσπάσματα στη βιβλιοκριτική από την οποία προέρχονται, αντιστοιχίζοντας τα δεδομένα της στήλης Α με εκείνα της στήλης Β και γράφοντας την επιλογή σας στο κενό διάστημα που υπάρχει μπροστά από κάθε απόσπασμα (είναι πιθανό περισσότερα από ένα αποσπάσματα να αντιστοιχούν σε ένα δεδομένο της στήλης Β). Σε κάθε περίπτωση να δικαιολογήσετε την επιλογή σας.

A	B
<ul style="list-style-type: none">- Βιβλία όπως “Ο χάρτινος Σεπτέμβρης” είναι γραμμένα έτσι ώστε είναι σχεδόν καταδικασμένα να γίνουν μπεστ σέλερ. Με άλλα λόγια είναι κομμένα και ραμμένα στα μέτρα του μέσου Έλληνα.- Η θεατρική υφή των διαλόγων του έχει μια περιγραφικότητα που δεν έχει υπερβολικές απαιτήσεις από τη φαντασία.- Ο “χάρτινος Σεπτέμβρης” είναι μια ιστορία πάθους χωρίς πάθος. Μιλάει για ένα ερωτικό τρίγωνο, του οποίου τα τρία σκέλη στην πραγματικότητα είναι τρεις Νάρκισσοι που ενδιαφέρονται μόνο για τον εαυτό τους, και γι’ αυτό τελικά το “πάθος” τους δεν έχει απολύτως καμιά σοβαρή συνέπεια.- Το χάρτινο φανάρι της καρδιάς μας.- Γιάννη Ξανθούλη, Ο χάρτινος Σεπτέμβρης της καρδιάς μας, Μυθιστόρημα, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα 1989, σσ. 159.- Στη θέση της Κάθαρσης τοποθετείται η ίαση, κάτι πολύ πιο χειροπιαστό και ελκυστικό για τον μέσο άνθρωπο.- Ο συγγραφέας μιλάει από την αρχή ως το τέλος για τον εαυτό του και μόνο για τον εαυτό του, θεωρεί το πιο κοινό αίσθημα ή συναίσθημά του άξιο της προσοχής του αναγνώστη.- Είναι μια άσκηση ύφους, μια κομψευόμενη φλυαρία, χωρίς κανένα περιεχόμενο.	<ul style="list-style-type: none">A. Τίτλος ΚριτικήςB. Υπότιτλος ΚριτικήςΓ. ΠρόλογοςΔ. Κύριο Μέρος

Αντιστοίχιση

Δικαιολόγηση

(Τα αποσπάσματα προέρχονται από το βιβλίο του Δημοσθένη Κούρτοβικ, *Ημεδαπή Εξορία*, εκδ. Opera, Αθήνα 1991, σσ. 96-200.)

I.3.α.3. Ερώτηση αντικειμενικού τύπου

Τα ακόλουθα αποσπάσματα προέρχονται από κριτική του πασίγνωστου μυθιστορήματος του Ν. Καζαντζάκη “Αλέξης Ζορμπάς”. Να προσδιορίσετε σε κάθε απόσπασμα το θέμα που απασχολεί την κριτική του συγκεκριμένου βιβλίου, αντιστοιχίζοντας τα δεδομένα της στήλης Α με εκείνα της στήλης Β. (Δύο στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.)

A. ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ	B. ΘΕΜΑΤΑ ΚΡΙΤΙΚΗΣ
1. Ο “Αλέξης Ζορμπάς” είναι ένα μυθιστόρημα σε πρώτο πρόσωπο. Ένα πρόσωπο που έζησε την ιστορία και κατόπιν την αφηγείται. Το πρόσωπο αυτό όμως δεν είναι πλαστό, ξένο, μα το ίδιο το πρόσωπο του συγγραφέα.	A. Τίτλος
2. Το πρόσωπο του Ζορμπά είναι αληθινό, ιστορικό δηλαδή, καθώς και της μαντάμ Ορτάνς και όλη η ιστορία με το μεταλλείο φαίνεται, τουλάχιστο στη ραχοκοκαλιά της, αληθινή, γενούμενη.	B. Αφήγηση
3. Το “εγωκεντρικό” αυτό μυθιστόρημα τιτλοφορείται με το όνομα του δεύτερου, μετά το συγγραφέα, προσώπου, κατά το πρότυπο των πλατωνικών διαλόγων, που τόσο μελετούσε και μετέφραζε ο Καζαντζάκης.	Γ. Περιγραφή
4. Το βιβλίο πάσχει από έλλειψη πραγματικών ερωτικών σκηνών, που γίνεται πιο αισθητή, γιατί από τη μια ο συγγραφέας κάθε τόσο προετοιμάζει το ερωτικό έδαφος και από την άλλη το μυθιστόρημα βρίθεται από φτηνές περιγραφές κάθε είδους, μερικές φορές μάλιστα αυτονόητες και περιττές.	Δ. Χαρακτήρες
5. Καθώς ο συγγραφέας περιορίζεται αισθητά στη δημιουργική απόδοση βιωμένων στοιχείων, πραγμάτων και γεγονότων, ανακαλεί μαζί τους και τη γλώσσα, τις λέξεις, τη σύνταξη, τον τόνο με τον οποίο τα έζησε, και ανασυγκροτείται έτσι σιγά-σιγά ένας γλωσσικός κόσμος αρκετά ταιριαστός με την υπόθεση και την ατμόσφαιρα του βιβλίου.	E. Διάλογοι
6. Τα πρόσωπα του Ζορμπά και της μαντάμ Ορτάνς σκιαγραφούνται μέσα από τις ομολογίες των ίδιων, με όση δυνατότητα αυτογνωσίας και ειλικρίνειας διέθετε το καθένα. Η μαντάμ Ορτάνς προκύπτει πιο πειστική, αντίθετα ο Ζορμπάς αρκετές φορές παραφορτώνεται και με διάφορες επίκες αφηγήσεις, γι’ αυτό και δεν βγαίνει πάντοτε πέρα.	ΣΤ. “Πρώτη ύλη”
	Z. Γλώσσα
	H. Υπόθεση

(Τα αποσπάσματα, διασκευασμένα, προέρχονται από το βιβλίο του Γιώργου Ιωάννου, *Εφήβων και μη. Διάφορα κείμενα*. Εκδόσεις Κέδρος, Αθήνα 1982, σσ. 196-201.)

Αντιστοίχιση

I.3.β. Κριτική άλλων κειμένων

I.3.β.1. Ερώτηση συνδυασμού σύντομης απάντησης και ελεύθερης ανάπτυξης

Το ακόλουθο κείμενο είναι μια σύντομη παρουσίαση και κριτική του σχολικού σας εγχειριδίου “Νεότερη Ευρωπαϊκή Λογοτεχνία. Ανθολόγιο Μεταφράσεων”. Αφού το διαβάσετε προσεκτικά:

- α) Να εντοπίσετε τα θέματα που θίγονται σε κάθε παράγραφο του κειμένου και με βάση αυτά να δώσετε τον πλαγιότιτλο κάθε παραγράφου.
- β) Να προσδιορίσετε τον τρόπο διατύπωσης των σχολίων (ρήματα, ουσιαστικά, κλπ) σε κάθε παράγραφο του κειμένου, καθώς και τον τρόπο τεκμηρίωσής τους (επιχειρήματα, παραδείγματα).
- γ) Αν τυχαίνει να έχετε επιλέξει το συγκεκριμένο μάθημα κατεύθυνσης και έχετε ήδη σχηματίσει μια άποψη για το συγκεκριμένο σχολικό εγχειρίδιο, να συνθέσετε τη δική σας κριτική γι’ αυτό, με στόχο να τη δημοσιεύσετε στην εφημερίδα του σχολείου σας, θίγοντας τα ίδια ή άλλα θέματα και τεκμηριώνοντας την άποψή σας.

Το διδακτικό εγχειρίδιο “Νεότερη Ευρωπαϊκή Λογοτεχνία. Ανθολόγιο Μεταφράσεων”, που κυκλοφόρησε ο Οργανισμός Διδακτικών Βιβλίων για τη Β΄ Λυκείου, είναι υποδειγματικό. Όχι μόνο οι μαθητές αλλά και ο κάθε αναγνώστης έχει την ευκαιρία να απολαύσει κείμενα Ευρωπαίων κλασικών, όπως των Δάντη, Σαίξπηρ, Γκαίτε, Σίλερ, Λαμαρτίν στην ποίηση και Τολστόι, Τσέχοφ, Τζόις, Κάφκα στην πεζογραφία. Ακόμα ανθολογούνται έργα συγχρόνων Ευρωπαίων λογοτεχνών, όπως επίσης και έργα λογοτεχνών από τις μικρότερης εμβέλειας ευρωπαϊκές γλώσσες.

Κριτήριο των ανθολόγων υπήρξε, όπως αναφέρουν στον πρόλόγό τους “η λειτουργικότητα και η λογοτεχνική αξία των ευρισκομένων ελληνικών μεταφράσεων”, ενώ το κενό της κάλυψης των παραλειπομένων Ευρωπαίων λογοτεχνών ή των μη εκπροσωπούμενων τάσεων, ρευμάτων και τεχνοτροπιών που αναπτύχθηκαν στην Ευρώπη από την Αναγέννηση ως τις μέρες μας, θέλησαν να το καλύψουν με ένα συνοπτικό διάγραμμα της ιστορικής εξέλιξης της νεότερης Ευρωπαϊκής λογοτεχνίας.

Την εργασία των εβδομήντα οκτώ ανθολογουμένων ποιητικών και πεζογραφικών κειμένων συμπληρώνουν ο συστηματικός σχολιασμός και οι ερωτήσεις κατανόησής τους, τα σύντομα βιογραφικά σημειώματα του κάθε συγγραφέα, ένα παράρτημα με δεκατέσσερα νεοελληνικά κείμενα, καθώς και ένας κατάλογος ογδόντα τεσσάρων προτάσεων από μεταφρασμένα έργα της ευρωπαϊκής πεζογραφίας.

Το αξιόλογο αυτό ανθολόγιο υπήρξε καρπός συνεργασίας του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου και του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας, ενώ τη συντακτική ομάδα αποτελέσαν οι φιλόλογοι Νάσος Βαγενάς, Τάκης Καγιαλής, Λάμπρος Πόλκας, Νίκος Ταραράς και Γιώργος Φράγκογλου.

(Η παρουσίαση, ελάχιστα διασκευασμένη, από τον ημερήσιο τύπο)

Ι.3.β.2. Ερωτήσεις σύντομης απάντησης

Ι.3.β.2.1. Τα ακόλουθα αποσπάσματα παρουσιάζουν αδρομερώς διάφορα είδη βιβλίων. Σε ποια θέματα-απορίες θα θέλατε να σας απαντήσει η βιβλιοκριτική τους, για να μάθετε αν πρόκειται για αξιόλογα βιβλία, ώστε να τα αγοράσετε; Να γράψετε δύο πιθανά θέματα κριτικής στο τμήμα του ακόλουθου πίνακα που αντιστοιχεί σε κάθε βιβλιοπαρουσίαση, σύμφωνα με το παράδειγμα:

A	B
ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ	ΠΙΘΑΝΑ ΘΕΜΑΤΑ ΚΡΙΤΙΚΗΣ
<i>“Η μελέτη του Παρασκευά Κονόρτα, εξετάζει τις σχέσεις ανάμεσα στην Υψηλή Πύλη και το Οικουμενικό Πατριαρχείο”.</i>	<ul style="list-style-type: none">• “Ποιος” είναι ο συγγραφέας (επιστημονικά προσόντα, τίτλοι κλπ);• Σε ποιες πηγές στήριξε τη μελέτη του, ελληνικές ή και οθωμανικές;• Επέλεξε σωστά τις πηγές που χρησιμοποίησε;• Είναι πιστή η μετάφραση των οθωμανικών πηγών;• Ποια χρονική περίοδο καλύπτει;• Φωτίζει το ευρύτερο οικονομικοπολιτικό πλαίσιο μέσα στο οποίο αναπτύχθηκαν αυτές οι σχέσεις;• Σε ποιους απευθύνεται το βιβλίο του;• Είναι γραμμένο σε κατανοητή γλώσσα;

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ	ΠΙΘΑΝΑ ΘΕΜΑΤΑ ΚΡΙΤΙΚΗΣ
1. Η αυτοβιογραφία του θρυλικού παραγωγού του Τζέιμς Μπόντ, <i>Cubby Broccoli</i> , γιου μετανάστη από την Καλαβρία, που πέθανε πριν από δύο χρόνια.	α) β)
2. Το Λεξικό Τέχνης και Καλλιτεχνών των Εκδόσεων Νεφέλη, στο μεγαλύτερο μέρος του μετάφραση του αντίστοιχου λεξικού της Οξφόρδης με ελάχιστες παραλείψεις λημμάτων του πρωτοτύπου, καλύπτει ό,τι ονομάζουμε Δυτική τέχνη- με εξαίρεση την αρχιτεκτονική- από τον 5 ^ο π.Χ. αιώνα ως και τη μεταπολεμική περίοδο.	α) β)
3. Στο βιβλίο τους “Το αθέατο Σύμπαν” οι καθηγητές της Αστρονομίας G.B. Field και E.J. Chaisson αποκαλύπτουν τα μυστικά του σύμπαντος και αναφέρονται στους στόχους και τα αναμενόμενα αποτελέσματα από τη σύγχρονη έρευνα στον τομέα της Αστροφυσικής.	α) β)
4. Αντίθετα με το στερεότυπο που έχει πλάσει η Δύση για τη Γιαπωνέζα γυναίκα ως υποτακτικό και πειθήνιο πλάσμα, οι γυναίκες της μεσαιάς τάξης στη σημερινή Ιαπωνία παίρνουν βαθμηδόν τα ηνία.	α) β)
5. Μια ευσύνοπτη ιστορία της ελληνικής γλώσσας από τις πρώτες γραπτές μαρτυρίες ως σήμερα, με έμφαση στην ομιλούμενη γλώσσα και με πλήθος παραδειγμάτων που φωτίζουν τη διαχρονία της.	α) β)

(Τα αποσπάσματα προέρχονται από τις εφημερίδες.)

I.3.β.2.2. Όπως γνωρίζετε η κριτική, ανάλογα με το είδος του κρινόμενου κειμένου, ασχολείται κάθε φορά και με διαφορετικά, ανάλογα με την περίπτωση, θέματα. Να προσδιορίσετε δύο τουλάχιστον θέματα που θα πρέπει να απασχολήσουν την κριτική των ακόλουθων κειμένων και να τα γράψετε στην οικεία στήλη του ακόλουθου πίνακα, σύμφωνα με το παράδειγμα:

ΕΙΔΟΣ ΚΕΙΜΕΝΟΥ	ΠΙΘΑΝΑ ΘΕΜΑΤΑ ΚΡΙΤΙΚΗΣ
Συλλογή δημοσιευμένων άρθρων	α) Θέματα που τίγονται β) Σχετικότητα των θεμάτων με τη σύγχρονη προβληματική γ) Κριτήρια κατάταξης των άρθρων δ) Χρονική περίοδος που καλύπτουν ε) Γλώσσα και ύφος των άρθρων, κ.τ.λ.
A. Δημιουργική -Συνθετική Εργασία μαθητή / μαθητών	α) β)
B. Ορθογραφικό- Ερμηνευτικό Λεξικό	α) β)
Γ. Βιογραφία	α) β)
Δ. Βιβλιοκριτική σε εφημερίδα / περιοδικό	α) β)
Ε. Ιστορική Μελέτη	α) β)